

26.5.2025

Itä-Suomen hallinto-oikeus

PL 1744

50100 Mikkeli

ita-suomi.hao@oikeus.fi

ITÄ-SUOMEN HALLINTO-OIKEUDELLE

Asia

Itä-Suomen hallinto-oikeuden lausunto- ja asiakirjapyyntö 2.5.2025 asiassa 962/2025, valitus
Etelä-Savon hyvinvointialueen aluehallituksen 31.3.2025 § 67 tekemästä päätöksestä.

Lausunnon antaja

Etelä-Savon hyvinvointialueen aluehallitus

Y-tunnus 3221315-8

Porrassalmenkatu 35-37

50100 Mikkeli

Yhteyshenkilöt

Lakimies Tarja Poikolainen, henkilöstölakimies Aki Rasimus

kirjaamo@etelasavonha.fi, tarja.poikolainen@etelasavonha.fi, aki.rasimus@etelasavonha.fi

p. 040 3599 483

Porrassalmenkatu 35-37

50100 Mikkeli

Valittaja

Hirvensalmen kunta

Etelä-Savon hyvinvointialueen lausunto Itä-Suomen hallinto-oikeudelle

Valitukselle ei ole laillista valitusperustetta

Hyvinvointialueesta annetun lain (611/2021, hyvinvointialuelaki) 140 §:n mukaan valituksen saa tehdä sillä perusteella, että

1. päätös on syntynyt virheellisessä järjestyksessä;
2. päätöksen tehnyt viranomainen on ylittänyt toimivaltansa; tai
3. päätös on muuten lainvastainen.

Hyvinvointialuelain 6 §:n mukaan hyvinvointialueen tehtävänä on järjestää sille lailla säädetty tehtävät. Edelleen lain 7 §:n mukaan hyvinvointialue vastaa sille lailla säädettyjen tehtävien hoitamisesta, hyvinvointialueen asukkaan laissa säädettyjen oikeuksien toteutumisesta ja palvelukokonaisuuksien yhteensovittamisesta sekä järjestettävien palvelujen ja muiden toimenpiteiden:

1. yhdenvertaisesta saatavuudesta;
2. tarpeen, määrän ja laadun määrittelemisestä;
3. tuottamistavan valinnasta;
4. tuottamisen ohjeistuksesta ja valvonnasta;
5. viranomaiselle kuuluvan toimivallan käyttämisestä.

Hallintolain (434/2003) 6 §:n mukaan viranomaisen on kohdeltava hallinnossa asioivia tasapuolisesti sekä käytettävä toimivaltaansa yksinomaan lain mukaan hyväksyttäviin tarkoituksiin. Viranomaisten toimien on oltava puolueettomia ja oikeassa suhteessa tavoiteltuun päämäärään nähden. Niiden on suojattava oikeusjärjestyksen perusteella oikeutettuja odotuksia.

Valituksessa ei ole tuotu esille seikkoja, joiden perusteella päätöksen voitaisiin katsoa syntyneen virheellisessä järjestyksessä, viranomaisen ylittäneen toimivaltansa tai päätöksen syntyneen muuten lainvastaisesti. Kun aluevalitus on niin sanottu laillisuusvalitus ja valituksessa esille tuoduissa asioissa on kyse yksinomaan terveydenhuoltolain (1326/2010) muutoksen vaatimista toimenpiteistä ja hyvinvointialueen

Etelä-Savon hyvinvointialue Eloisa

Mikkeli: Porrassalmenkatu 35–37, 50100 Mikkeli

Savonlinna: Keskussairaalantie 6, 57120 Savonlinna

Pieksämäki: Tapparakatu 1–3, 76100 Pieksämäki

Vaihe 015 411 4100 | kirjaamo@etelasavonha.fi | www.etelasavonha.fi

tekemästä tarkoituksenmukaisuusharkinnasta, valitukselta puuttuu hyvinvointialuelain mukainen valitusperuste.

Tarkoituksenmukaisuudella voidaan ymmärtää ”kysymystä hallinnollisen toimenpiteen sopivuudesta tai tarkoituksenmukaisuudesta”. Siinä hallintoviranomainen valitsee lainmukaisten vaihtoehtojen joukosta kyseisessä tapauksessa optimaalisimman ja sopivimman eli tarkoituksenmukaisimman ratkaisun. Tarkoituksenmukaisuuden harkinta tapahtuu vastavuoroisessa suhteessa, jossa eri näkökohdat pyritään ottamaan huomioon ja tasapainottamaan.

Hyvinvointialue on julkisoikeudellinen yhteisö, jolla on alueellaan itsehallinto siten kuin siitä hyvinvointialueissa on säädetty (2 §). Hyvinvointialueen aluevaltuusto vastaa hyvinvointialueen toiminnasta ja taloudesta sekä käyttää hyvinvointialueen päätösvaltaa (22.1 §).

Valitus koskee tosiasiallisesti Etelä-Savon hyvinvointialueen aluevaltuuston 11.12.2024 § 77 hyväksymän talousarvion Terveyspalvelut – toimialaa koskevien sopeutustoimenpiteiden täytäntöönpanoa. Päätöksen mukaisesti Etelä-Savon hyvinvointialueen aluevaltuusto on 11.12.2024 (§ 72) päättänyt hyväksyä vuoden 2025 talousarvion ja 2025–2027 taloussuunnitelman liitteineen asian käsittelyssä hyväksytyin muutoksin ja lisäyksin. Talousarvion lisäselvityksessä kuvataan yhtenä toimenä aukioloaikojen supistukset soteasemilla. Valtuusto hyväksyi pohjaesitykseen nähden muutosesityksen, jonka mukaan suunterveydenhuollon hammashoitolat jatkavat toimintaansa kaikilla niillä soteasemilla, joilla palvelu on tällä hetkellä. Säästöt hyväksyttiin otettavaksi konsernin sisältä.

Terveyspalvelujen toimialajohtaja on viranhaltijapäätöksellään laittanut täytäntöön aluevaltuuston lainvoimaisen päätöksen mukaiset sopeuttamistoimet aluehallituksen 16.12.2024 § 283 lainvoimaisen päätöksen Aluevaltuuston 11.12.2024 päätösten lainvoimaisuus ja täytäntöönpano mukaisesti.

Väitteet menettelyvirheestä

Toimivallan ylitys

Etelä-Savon hyvinvointialue Eloisa

Mikkeli: Porrassalmenkatu 35–37, 50100 Mikkeli

Savonlinna: Keskussairaalantie 6, 57120 Savonlinna

Pieksämäki: Tapparakatu 1–3, 76100 Pieksämäki

Vaihe 015 411 4100 | kirjaamo@etelasavonha.fi | www.etelasavonha.fi

Valituksen mukaan hyvinvointialueen päätöksentekoa rasittaa menettelyvirhe sen vuoksi, että terveyspalvelujen toimialajohtaja on viranhaltijapäätöksellään 21.02.2025 § 36/2025 ylittänyt toimivaltansa päättäessään eräiden sosiaali- ja terveysasemien aukioloaikojen muutoksesta 3.3.2025 alkaen ja muun muassa Hirvensalmen sote-aseman muuttamisen ajanvarauksella toimivaksi.

Aluevaltuusto on hyvinvointialueen ylintä päätösvaltaa käyttävä pakollinen toimielin, jonka päätösvalta on hyvinvointialueen tehtäväaloilla yleinen. Aluevaltuusto itse päättää siitä, miten se jakaa hallintosäännöllä sille kuuluvaa päätösvaltaa alaisilleen viranomaisille. On huomattava, ettei laissa säädettyä tietyn toimielimen toimivaltaa voida siirtää hallintosäännöllä.

Aluevaltuusto tekee hyvinvointialuetta ja sen toimintaa koskevat tärkeimmät päätökset. Hyvinvointialuelain 22 §:n mukaan näitä ovat esimerkiksi päätökset

- hyvinvointialuestrategiasta
- hyvinvointialueen hallintosäännöstä
- hyvinvointialueen talousarviosta ja taloussuunnitelmasta

Hyvinvointialuelaki korostaa aluevaltuuston asemaa hyvinvointialueen toiminnan keskeisten tavoitteiden asettajana ja strategisten päätösten tekijänä. Aluevaltuusto asettaa hyvinvointialuelain 22.2 §:n 1 kohdan mukaan hyvinvointialueen ja sen toiminnan keskeiset tavoitteet hyvinvointialuestrategiassa. Hyvinvointialueen toimintaa johdetaan aluevaltuuston hyväksymän hyvinvointialuestrategian mukaisesti kokonaisuutena.

Hyvinvointialueen ylintä päätösvaltaa käyttää aluevaltuusto. Hallintosääntö luo perustan hyvinvointialueen hallinnon ja toiminnan järjestämiselle, ja se on keskeinen aluevaltuuston ohjausväline. Aluevaltuusto määrittää hallintosäännössä organisaatorakenteensa sekä määrittää toimivallan jaon ja delegoi toimivaltaa hyvinvointialuelain reunaehtojen puitteissa.

Hyvinvointialuelain 95 §:ssä säädetään niistä määräyksistä, jotka on otettava hyvinvointialueen hallintosääntöön. Lainsäädännön määräysten lisäksi hyvinvointialue voi ottaa hallintosääntöön muitakin kirjauksia harkintansa mukaan. Hyvinvointialueella on laaja harkintavalta toimivalta- ja vastuusuhteiden määrittelyssä. Hyvinvointialueen organisaation ja hallintosäännön tulee turvata hallinnon johtaminen ja joustavuus tavoitteenaan toiminnan

Etelä-Savon hyvinvointialue Eloisa

Mikkeli: Porrassalmenkatu 35–37, 50100 Mikkeli

Savonlinna: Keskussairaalantie 6, 57120 Savonlinna

Pieksämäki: Tapparakatu 1–3, 76100 Pieksämäki

Vaihde 015 411 4100 | kirjaamo@etelasavonha.fi | www.etelasavonha.fi

tehokkuus. (Hyvinvointialue- järjestäminen, hallinto ja talous 2024, s. 242 Leppänen, Sorvettula ja Valli-Lintu).

Aluevaltuusto voi hallintosäännössä siirtää toimivaltaansa hyvinvointialueen muille toimielimille sekä luottamushenkilöille ja viranhaltijoille. Hyvinvointialuelain 96 §:ssä säädetään, että aluevaltuusto voi siirtää toimivaltaansa muille toimielimille, luottamushenkilöille ja viranhaltijoille. Aluevaltuusto ei voi kuitenkaan siirtää toimivaltaansa sellaisissa asioissa, joista sen on hyvinvointialuelain tai muun lain säännöksen mukaan päätettävä. Hallintosäännön määräyksiä laadittaessa lähtökohtana on joustavuus ja oikeusvarmuus. (Hyvinvointialue- järjestäminen, hallinto ja talous 2024, s. 244 Leppänen, Sorvettula ja Valli-Lintu).

Terveyspalvelujen toimialajohtajan viranhaltijapäätös asiakaspalvelun aukioloaikojen muutoksiin 3.3.2025 alkaen pohjautuu Etelä-Savon hyvinvointialueen aluevaltuuston päätökseen vuoden 2025 talousarviosta (11.12.2024 § 72) ja Etelä-Savon hyvinvointialueen aluehallitukseen päätökseen vuoden 2025 lisäsopeutuksista (3.2.2025 § 29). Aluevaltuuston hyväksymän 2025 talousarvion yhteydessä päätettiin muuttaa pienemmät soteasemat pelkästään ajanvarauksella toimiviksi.

Toimialajohtajan tekemässä viranhaltijapäätöksessä on kyse aluevaltuuston ja -hallituksen lainvoimaisten päätösten toimeenpanosta, jossa aukioloaikoja muutetaan yhdeksällä soteasemalla 3.3.2025 alkaen. Ainoastaan yksiköiden julkisia aukioloaikoja muutetaan. Niissä on kuitenkin edelleen saatavilla ajanvarauksellisia vastaanottoaikoja myös varsinaisten aukioloaikojen ulkopuolella.

Ajanvarauksella toimivilla asemilla potilaalle voidaan varata puhelimen tai chatin kautta paikan päällä tapahtuva vastaanottoaika ammattilaiselle. Tavoitteena on erityisesti palvella riskissä olevia, joiden hoidon toteutumisen kannalta on olennaista asioida lähellä. Puhelinasiointin aukioloajat säilyvät ennallaan.

Ajanvarauksella toimivat jatkossa mm. Hirvensalmen, Anttolan ja Pertunmaan sote-asemat. Rajaukset eivät perustu kuntarajoihin vaan käyntimääriin. Hirvensalmen asiakkuuksista jopa 70 % hoidetaan digitaalisesti ja merkittävä osa asiakkaista käyttää Mikkelin sotekeskuksen palveluja. Asiakkaita palvellaan Hirvensalmella vain ajanvarauksella eikä

Etelä-Savon hyvinvointialue Eloisa

Mikkeli: Porrassalmenkatu 35–37, 50100 Mikkeli

Savonlinna: Keskussairaalantie 6, 57120 Savonlinna

Pieksämäki: Tapparakatu 1–3, 76100 Pieksämäki

Vaihe 015 411 4100 | kirjaamo@etelasavonha.fi | www.etelasavonha.fi

henkilöstöä ole antamassa yleistä neuvontaa tai ajanvarauksia. Tämä mahdollistaa henkilöstön työpanoksen kohdentamisen vastaanottoihin lähipalveluna soteasemilla.

Etelä-Savon hyvinvointialueen hallintosäännön mukaan:

- aluevaltuusto päättää palveluverkosta (hallintosäännön 8 § kohta 3)
- aluehallitus päättää toimialojen tehtävien järjestämisestä ja tehtäväjaosta (hallintosäännön 9 § kohta 28)
- hyvinvointialuejohtaja päättää palvelualueiden tehtävien järjestämisestä ja tehtäväjaosta siltä osin kuin siitä ei ole erikseen määrätty hallintosäännössä (hallintosäännön 24 § kohta 8).

Aluehallitus on 18.3.2024 §:ssä 74 merkinnyt tiedoksi toimintaohjeen, jonka mukaan hyvinvointialuejohtaja päättää palvelualueiden tehtävien järjestämisestä ja tehtäväjaosta siltä osin kuin siitä ei ole erikseen määrätty hallintosäännössä (hallintosäännön 24 § kohta 8). Lisäksi aluehallitus on todennut, että hallintosäännön 24 §:n 8 kohdan mukaan soteasemien palveluvalikoimasta päättäminen kuuluu hyvinvointialuejohtajan toimivaltaan. Hyvinvointialuejohtaja voi hallintosäännön 31 §:n perusteella siirtää toimivaltaa edelleen alaiselleen viranomaiselle. Hyvinvointialuejohtaja on 16.5.2024 § 23 siirtänyt hallintosäännön 24 §:n 8 kohdan mukaista toimivaltaa palvelualueiden tehtävien järjestämisestä ja tehtäväjaosta mukaan lukien palveluvalikoimasta päättämisen toimialajohtajille oman toimialansa osalta.

Edellä mainittu toimintaohje on perustunut Hyvil Oy:n kannanottoon, jonka mukaan palveluvalikoimalla tarkoitetaan yleensä julkisin varoin rahoitettuja palveluita. Hyvinvointialueen talousarviossa todetaan, että perustason palveluiden palveluverkko rakentuu sote-keskuksiin ja -asemiin ja, että yksiköiden palveluvalikoima rakentuu asiakkaiden tarpeiden mukaisesti. Hyvinvointialueen palvelustrategiassa on sote-keskuspalvelujen osalta todettu, että palveluverkko rakentuu sote-keskuksiin, -asemiin [ja -pisteisiin] ja, että yksiköiden palveluvalikoima rakentuu asiakkaiden tarpeiden mukaisesti. Palvelustrategiassa todetaan myös, että soteasemien [ja -pisteiden] aukioloajat ovat sotekeskuksia suppeammat. Suppeammalla palveluvalikoimalla ja aukiololla turvataan asukkaiden yhdenvertaisuutta ja lähipalveluita. Näin ollen talousarvion sisältämien soteasemia koskevien toimenpiteiden, kuten aukiolojen yhtenäistämien ja palvelujen supistaminen loma-aikoina, voidaan Hyvil Oy:n tulkinnan mukaan katsoa olevan palveluvalikoimaan kuuluvia asioita.

Etelä-Savon hyvinvointialue Eloisa

Mikkeli: Porrassalmenkatu 35–37, 50100 Mikkeli

Savonlinna: Keskussairaalantie 6, 57120 Savonlinna

Pieksämäki: Tapparakatu 1–3, 76100 Pieksämäki

Vaihe 015 411 4100 | kirjaamo@etelasavonha.fi | www.etelasavonha.fi

Hyvil Oy:n lausunnossa on otettu kantaa Etelä-Savon hyvinvointialueen eri päätöstasoihin ja niiden toimivaltasuhteisiin. Näin ollen lausunto on relevantti myös arvioitaessa valittajan väitteitä toimivallan ylityksestä nyt käsiteltävänä olevassa hyvinvointialueen viranhaltijapäätöksessä.

Hyvinvointialueen hallintosäännön 24 §:n 8 kohdan mukaan hyvinvointialuejohtajan toimivaltaan kuuluu palvelualueiden tehtävien järjestämisestä ja tehtäväjaosta päättäminen siltä osin kuin siitä ei ole erikseen määrätty hallintosäännössä. Hallintosäännössä ei ole erikseen määrätty sote-keskusten tai -asemien tehtävien päättämisestä. Tällöin hyvinvointialuejohtajan toimivaltaan kuuluu Hyvil Oy:n tulkinnan mukaan soteasemien palveluvalikoimasta päättäminen.

Edellä mainitulla perusteella terveystalujen toimialajohtaja ei ole ylittänyt toimivaltaansa päättäessään Hirvensalmen sote-aseman aukioloajoista.

Hyvinvointialueen strategia ja talousarvio

Hyvinvointialueella on oltava **strategia**, jossa aluevaltuusto päättää hyvinvointialueen toiminnan ja talouden pitkän aikavälin tavoitteista. Hyvinvointialuestrategian sisällöstä säädetään hyvinvointialuelain 41.1 §:ssä. Hyvinvointialueen strategiassa tulee ottaa huomioon ainakin:

2) palvelujen järjestämistä ja tuottamista koskevat strategiset linjaukset

Hyvinvointialuestrategiassa on huomioitava hyvinvointialueen taloudelliset reunaehdot ja kehitysnäkymät, ja strategia ohjaa hyvinvointialueen taloussuunnittelua. Strategiassa painottuu taloudellisen kestävyysnäkökulma alueen kaikessa tehtävien hoidossa.

Hyvinvointialueen strategian tulee perustua arvioon hyvinvointialueen tilanteesta strategian laatimishetkellä sekä tulevista toimintaympäristön muutoksista ja niiden vaikutuksista hyvinvointialueen tehtävien toteuttamiseen. Strategiassa tulee määritellä myös sen toteutumisen arviointi ja seuranta. Hyvinvointialuestrategian ottamisesta huomioon hyvinvointialueen talousarvion ja -suunnitelman laatimisessa säädetään hyvinvointialuelain 115 §:ssä.

Etelä-Savon hyvinvointialue Eloisa

Mikkeli: Porrassalmenkatu 35–37, 50100 Mikkeli

Savonlinna: Keskussairaalantie 6, 57120 Savonlinna

Pieksämäki: Tapparakatu 1–3, 76100 Pieksämäki

Vaihe 015 411 4100 | kirjaamo@etelasavonha.fi | www.etelasavonha.fi

Hyvinvointialuestrategian velvoittavuus on poliittista, ja samalla sen sisällöllinen ulottuvuus on laaja. Hyvinvointialuestrategia ei ole juridisesti sitova tai valituskelpoinen asiakirja.

Hyvinvointialuestrategia ohjaa päätösvalmistelua ja päätöksentekoa.

Hyvinvointialuestrategiaan pohjautuvat yksittäistä asiaa koskevat päätökset tehdään siis erikseen. Strategialle syntyy kuitenkin välillisesti myös oikeudellista sitovuutta

hyvinvointialueen vuosittaisen talousarviopäätöksen yhteydessä, sillä talousarviossa päätettyjen tavoitteiden ja määrärahojen tulee perustua hyvinvointialuestrategiaan.

Aluevaltuuston päätös talousarvion hyväksymisestä on päätös, josta voidaan tehdä aluevalitus. (Hyvinvointialue- järjestäminen, hallinto ja talous 2024, s. 281-283, 320-322 Leppänen, Sorvettula ja Valli-Lintu).

Hyvinvointialuelaista annetun hallituksen esityksen (HE 241/2020) mukaan:

41 § Hyvinvointialuestrategia.

Aluevaltuusto päättäisi hyvinvointialuestrategiassa hyvinvointialueen toiminnan ja talouden pitkän aikavälin tavoitteista. Säännöksen tarkoituksena on varmistaa hyvinvointialueen toiminnan ohjaamista kokonaisuutena sekä hyvinvointialueen strategisen suunnittelun ja taloussuunnittelun liittämistä tarkoituksenmukaisella tavalla toisiinsa. Hyvinvointialuestrategiassa tulisi ottaa huomioon hyvinvointialueen talouden reunaehdot ja kehitysnäkymät ja strategian tulisi ohjata hyvinvointialueen taloussuunnittelua.

Hyvinvointialuestrategian velvoittavuus olisi luonteeltaan poliittista ja toiminnallista eli se ohjaisi päätösvalmistelua ja päätöksentekoa. Hyvinvointialuestrategia ei siten olisi oikeudellisesti sitova tai valituskelpoinen asiakirja. Hyvinvointialuestrategiaan pohjautuvat yksittäistä asiaa koskevat päätökset tehtäisiin erikseen. Strategialle syntyy kuitenkin välillisesti myös oikeudellista sitovuutta hyvinvointialueen vuosittaisen talousarviopäätöksen yhteydessä, sillä talousarviossa päätettyjen tavoitteiden ja määrärahojen tulee perustua hyvinvointialuestrategiaan. Aluevaltuuston päätös talousarvion hyväksymisestä on päätös, josta voidaan tehdä aluevalitus.

Etelä-Savon hyvinvointialueen Eloisan strategia muodostaa yhdessä alastrategioiden kanssa kokonaisuuden, joka ohjaa hyvinvointialueen strategista johtamista, poliittista

Etelä-Savon hyvinvointialue Eloisa

Mikkeli: Porrassalmenkatu 35–37, 50100 Mikkeli

Savonlinna: Keskussairaalantie 6, 57120 Savonlinna

Pieksämäki: Tapparakatu 1–3, 76100 Pieksämäki

Vaihde 015 411 4100 | kirjaamo@etelasavonha.fi | www.etelasavonha.fi

ohjausta ja kehittämistyötä. Aluevaltuusto on hyväksynyt hyvinvointialueen strategian kokouksessaan 19.12.2022 § 121.

Hyvinvointialuelain 115.5 §:n mukaan hyvinvointialueen toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava **talousarviota**. Oikeudellisesti määräraha on valtuutus käyttää hyvinvointialueen varoja menoihin tai muihin rahan käyttöihin, jolloin määrärahan ylitys voi johtaa toimenpiteisiin virkavastuun toteuttamiseksi. (Hyvinvointialue- järjestäminen, hallinto ja talous 2024, s. 564 Leppänen, Sorvettula ja Valli-Lintu).

Hyvinvointialueen toiminnassa on noudatettava talousarviota ja siinä määriteltyjä sitoumuksia. Talousarvion sitovuus määrittelee käyttövaltuudet hyvinvointialueen toiminnan järjestämiselle. (Hyvinvointialue- järjestäminen, hallinto ja talous 2024, s. 14 Leppänen, Sorvettula ja Valli-Lintu).

Väitteet päätöksen lainvastaisuudesta

Suomen perustuslain (731/1999) 19 § 3 momentti velvoittaa julkisen vallan turvaamaan jokaiselle riittävät sosiaali- ja terveyspalvelut. Tätä velvoitetta täsmennetään muun muassa sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain (612/2021) 4 §:ssä, joka määrää, että hyvinvointialueen on suunniteltava ja toteutettava sosiaali- ja terveydenhuolto sisällöltään, laajuudeltaan ja laadultaan sellaisena kuin asiakkaiden tarve edellyttää. Lisäksi järjestämislain 22 § velvoittaa hyvinvointialueita ottamaan toiminnassaan sosiaali- ja terveydenhuollon valtakunnalliset tavoitteet ja valtioneuvoston asettamat talouden finanssipoliittiset tavoitteet. Järjestämislain 4 §:n mukaan hyvinvointialueen on suunniteltava ja toteutettava sosiaali- ja terveydenhuolto sisällöltään, laajuudeltaan ja laadultaan sellaisena kuin asiakkaiden tarve edellyttää.

Hyvinvointialueen on järjestettävä sote-palvelut yhdenvertaisesti. Perustuslain 6 ja 19 § asettavat julkiselle vallalle velvollisuuden turvata jokaiselle riittävät ja yhdenvertaiset sosiaali- ja terveyspalvelut ja edistää väestön terveyttä. Lisäksi yhdenvertaisuuslaissa säädetään viranomaisten velvollisuudesta turvata tosiasiallinen yhdenvertaisuus palvelujen käyttämisessä.

Hyvinvointialueen on tarkasteltava toimenpiteiden vaikutuksia eri väestöryhmille ja palvelujen yhdenvertaista laatua sekä palvelujen saatavuutta ja saavutettavuutta.

Etelä-Savon hyvinvointialue Eloisa

Mikkeli: Porrassalmenkatu 35–37, 50100 Mikkeli

Savonlinna: Keskussairaalantie 6, 57120 Savonlinna

Pieksämäki: Tapparakatu 1–3, 76100 Pieksämäki

Vaihde 015 411 4100 | kirjaamo@etelasavonha.fi | www.etelasavonha.fi

Huomioon tulee ottaa myös esimerkiksi välimatkat, asiakasmaksut ja kielellisten oikeuksien turvaaminen. Hyvinvointialueen on turvattava lähipalvelut. Lain perustelujen mukaan lähipalvelut ovat palveluja, joita asiakkaat käyttävät usein ja ainakin osa asiakkaista käyttää toistuvasti. Harvoin tarvittavat ja keskitetysti tuotetut palvelut voivat olla myös lähipalveluja, jos ne tuodaan esimerkiksi asiakkaan kotiin. Asiakkaan näkökulmasta lähipalvelut ovat lähtökohtaisesti lähellä jokapäiväistä elinympäristöä tarjottavia palveluita, mutta ne voivat olla saavutettavissa myös esimerkiksi kotiin tarjottavina palveluina, sähköisinä tai muina monikanavaisina palveluina taikka liikkuvina palveluina.

Hirvensalmen soteasemalta on valittajan mukaan matkaa Mikkelin sotekeskukseen 35,4 kilometriä. Laissa tai sen perusteluissa ei määritellä kilometri- tai aikarajoja saavutettavuudelle, koska hyvinvointialueiden maantieteelliset ja muut olosuhteet ovat erilaisia ja saavutettavuutta on tarkasteltava aina myös näiden olosuhteiden perusteella. Lähipalvelut tulee määritellä kunkin hyvinvointialueen asukkaiden tarpeiden ja olosuhteiden perusteella. Laki ei myöskään velvoita hyvinvointialuetta järjestämään palveluja Suomen jokaisessa kunnassa. Hirvensalmen kunnassa on noin 2 000 asukasta.

Perusoikeuksien ja muiden hyvinvointialuetta velvoittavien lakien vaatimusten täyttämiseksi tulevaisuudenkin tarpeisiin Etelä-Savon hyvinvointialueen palvelutuotannon on uudistuttava. Terveyspalvelussa on tarve jatkaa ja nopeuttaa sairaanhoidon sopeuttamista vastaamaan alueen nykyistä ja tulevaa tarvetta. Lisäksi on tarve keventää palvelurakennetta ja lisätä erityisesti digitaalisten palveluiden saatavuutta. Jotta palvelut voidaan tuottaa useiden eri lakien edellyttämällä tavalla laadukkaasti, asiakas- ja potilasturvallisesti sekä lisäksi perusoikeuksia kunnioittaen, palvelutuotannon tuottamistapojen tulee mahdollistaa lakien ja valvovien viranomaisten asettamien vaatimusten täyttäminen. Palvelutuotantomallia on myös kehitettävä sote-ammattilaisten vajeen ja palvelutarpeen kasvun sekä asiakas- ja potilasturvallisuuden kohentamisen vuoksi, jotka myös osaltaan edistävät perusoikeuksien toteutumista.

Hyvinvointialue ei tarkastele palvelujen tuottamista kuntarajojen mukaan, vaan palvelujen saatavuutta ja saavutettavuutta tarkastellaan alueellisesti.

Edellä esitetyillä perusteilla valituksessa esitetty väite valituksenalaisen päätöksen perustuslain ja muiden Valittajan esiintuomien lakien vastaisuudesta on perusteeton ja valitus tulee hylätä.

Etelä-Savon hyvinvointialue Eloisa

Mikkeli: Porrassalmenkatu 35–37, 50100 Mikkeli

Savonlinna: Keskussairaalantie 6, 57120 Savonlinna

Pieksämäki: Tapparakatu 1–3, 76100 Pieksämäki

Vaihe 015 411 4100 | kirjaamo@etelasavonha.fi | www.etelasavonha.fi

Täytäntöönpanokieltovaatimuksesta

Hyvinvointialueesta annetun lain 148 §:n mukaan päätös voidaan panna täytäntöön ennen kuin se on saanut lainvoiman. Täytäntöönpanoon ei kuitenkaan saa ryhtyä, jos valitus käy täytäntöönpanon johdosta hyödyttömäksi taikka jos valitusviranomainen kieltää täytäntöönpanon.

Aluevalitus itsehallinnollisen yhteisön päätöksestä on niin sanottu kassatorinen muutoksenhakekeino, joten hallinto-oikeus ei voi tehdä asiasisällöllistä ratkaisua asiassa, joka perustuisi tarkoituksenmukaisuusharkintaan. Mikäli päätöstä rasittaisi laillisuusvirhe, hallinto-oikeus voisi ainoastaan kumota päätöksen ja tällöin asia tulisi aluevaltuuston uudelleen päätettäväksi.

Mikäli hallinto-oikeus kumoaisi valituksenalaisen päätöksen kokonaisuudessaan ja asia tulisi myöhemmin uudelleen päätettäväksi, aluevaltuuston alkuperäisen päätöksen jälkeen tehdyt täytäntöönpanotoimet eivät myöskään ole sellaisia, joita ei voisi palauttaa lähtötilanteeseen tai johonkin myöhemmin päätettävään tilanteeseen hyvinvointialuetta velvoittavan lainsäädännön ja talousarvion puitteissa. Näin ollen valitus ei kävisi hyödyttömäksi mahdollisesti jo toteutettujen täytäntöönpanotoimien osalta. Täytäntöönpanokiellon määrittämiselle ei tämänkään vuoksi ole perusteita.

Lopuksi

Etelä-Savon hyvinvointialue katsoo, ettei aluevalitus täytä hyvinvointialuelain mukaisia valitusperusteita ja valitus on tämän vuoksi ensisijaisesti jätettävä tutkimatta. Valituksenalaisessa päätöksessä on kyse hyvinvointialueen tekemästä tarkoituksenmukaisuusharkinnasta eikä valitusperustetta ole siten olemassa.

Etelä-Savon hyvinvointialue katsoo, että sen päätöksenteko on ollut hyvinvointialuelain ja muun sitä velvoittavan lainsäädännön mukaista ja lisäksi päätöksenteko on perustunut riittävään selvitykseen ja siinä on huomioitu vaikutukset koko hyvinvointialueen toiminta-alueeseen nähden. Päätös ei ole syntynyt virheellisessä järjestyksessä, hyvinvointialue ei ole ylittänyt toimivaltaansa eikä päätös ole muutenkaan lainvastainen.

Mikäli hallinto-oikeus kuitenkin katsoo, että päätöksentekoa rasittaa joku menettelyvirhe, Etelä-Savon hyvinvointialue lausuu käsityksensä, ettei tällaisella mahdollisella

Etelä-Savon hyvinvointialue Eloisa

Mikkeli: Porrassalmenkatu 35–37, 50100 Mikkeli

Savonlinna: Keskussairaalantie 6, 57120 Savonlinna

Pieksämäki: Tapparakatu 1–3, 76100 Pieksämäki

Vaihde 015 411 4100 | kirjaamo@etelasavonha.fi | www.etelasavonha.fi

menettelyvirheellä ole voinut olla vaikutusta päätöksen lopputulokseen. Etelä-Savon hyvinvointialue toteaa, että näin ollen valituksenalainen päätös tulisi edellä esitetyillä perusteilla jättää kumoamatta.

Etelä-Savon hyvinvointialue Eloisa

Mikkeli: Porrassalmenkatu 35–37, 50100 Mikkeli

Savonlinna: Keskussairaalantie 6, 57120 Savonlinna

Pieksämäki: Tapparakatu 1–3, 76100 Pieksämäki

Vaihde 015 411 4100 | kirjaamo@etelasavonha.fi | www.etelasavonha.fi